

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/45/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014201126
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8014201126.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: G. M., nar. XY, bytom Z., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 05. decembra 2014, č.k. 2Sd/81/2014-31, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 05. decembra 2014, č.k. 2Sd/81/2014-31 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XY zo dňa 22. augusta 2014 (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“), ktorým podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 23.07.2010, a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Preskúmané rozhodnutie odporkyňa odôvodnila tým, že navrhovateľ vzhľadom na dobu 2 viac ako 20 rokov výkonu služby policajta v I. kategórii funkcií dovŕšil dôchodkový vek 55 rokov podľa § 21 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. dňom XX.XX.XXXX a podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, útvaru sociálneho zabezpečenia (ďalej len „GR ZVJS“) č. GRZVJS-13114/33-13 zo dňa 15.05.2013 mu bol rozhodnutím GR ZVJS-13114/120-04 zo dňa 14.01.2004 od 01.01.2004 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 a § 128 zákona č. 328/2002 Z.z., a to v sume určenej podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb., pričom na nárok na výsluhový dôchodok bola navrhovateľovi zohľadnená všetka preukázaná doba, vrátane doby štúdia od 23.07.1966 do 31.08.1966, doby civilného zamestnania od 12.10.1966 do 30.07.1967, od 31.07.1969 do 31.12.1969 a od 09.01.1970 do 28.08.1970, všetko v III. pracovnej kategórii, a doby základnej vojenskej služby od

31.07.1967 do 30.07.1969 a doby príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „služba policajta“) od 01.09.1970 do 31.12.1999 v 1. kategórii funkcií a od 01.01.2000 do 31.12.2003 v III. pracovnej kategórii; výška výsluhového dôchodku bola odvodená od výšky starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. Na tom základe odporkyňa dospela k záveru, že navrhovateľovi nemôže vzniknúť nárok na ten istý druh dôchodku za tie isté doby zamestnania.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi bol od 01.01.2004 podľa § 38 a § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov priznaný výsluhový dôchodok. Z rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku však nevyplýva, že by navrhovateľovi bola zhodnotená aj doba civilného zamestnania, vrátane navrhovateľom namietaných dôb štúdia od 01.09.1963, dôb brigád v rokoch 1971 až 1989 a dôb zamestnania na základe dohôd v rokoch 2005 až 2013.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Namietla nesprávnosť právneho záveru krajského súdu, že navrhovateľovi nebol priznaný starobný dôchodok ale výsluhový dôchodok, ktorého výška bola odvodená od výšky starobného dôchodku.

Odporkyňa poukázala na to, že navrhovateľ získal vo výkone služby viac ako 20 rokov zamestnania v 1. kategórii funkcií a dôchodkový vek dosiahol dňa XX.XX.XXXX. Na tom základe mu rozhodnutím GR ZVJS bol od 01.01.2004 priznaný výsluhový dôchodok, ktorého suma bola určená podľa § 38 a § 128 zákona č. 328/2002 Z.z., teda v sume, ktorá nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k dôchodku, na ktorý by vznikol nárok podľa predpisov platných pred účinnosťou tohto zákona.

Z uvedeného podľa odporkyne vyplýva, že sumu dôchodku aj so zohľadnením dôb zamestnania získaných vo všeobecnom systéme, posúdil a určil príslušný Útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva spravodlivosti, ktorý dôchodok aj vypláca. Nie je preto žiadny dôvod na priznanie ďalšieho starobného dôchodku, keďže takým postupom by došlo k dvojitému hodnoteniu obdobia poistenia ako aj vymeriavacích základov, čo právna úprava nepovoľuje. Odporkyňa preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že mu bol priznaný výsluhový dôchodok, nie dôchodok starobný. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a rozhodnutie odporkyne bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 65 ods.2 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 129 zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. i § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

V zmysle § 274 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a

II. pracovnej kategórie sa zachovávajú. Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Keďže navrhovateľ do 31.12.1999 vykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií viac ako 20 rokov, v súlade s § 175 zákona č. 100/1988 Zb. a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. mu zostal zachovaný nárok na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov.

Nebolo sporné, že navrhovateľ ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „policajt“) vykonával službu policajta, vrátane základnej vojenskej služby v 1. kategórii funkcií v rozsahu 31 rokov a 122 dní; na účely výsluhového dôchodku mu podľa potvrdenia GR ZVJS bola zhodnotená aj doba služby v III. pracovnej kategórii od 01.01.2000 do dovŕšenia veku 55 rokov, teda do 23.07.2003. Službu policajta tak vykonával celkom 35 rokov.

Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 01. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 01. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pokiaľ odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa s odôvodnením, že mu bol priznaný (starobný) dôchodok, a preto mu nemožno priznať dávku toho istého druhu (starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z.), pričom doba štúdia a zamestnania v tzv. „civilnom sektore“ navrhovateľovi bola zhodnotená pre nárok na výsluhový dôchodok, taký záver nie je ničím podložený.

Z rozhodnutia GR ZVJS číslo : GR ZVJS-13612/33-06 z 26.01.2006 totiž nevyplýva, že navrhovateľovi boli na posúdenie nároku na výsluhový dôchodok zhodnotené aj doby civilného zamestnania. Vyplyva z neho len to, že výsledná suma výsluhového dôchodku nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku.

Spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku policajta je upravený v § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. Výsluhový dôchodok vypočítaný podľa tohto ustanovenia by navrhovateľovi podľa rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku patril iba v sume 15 149 Sk mesačne.

V zmysle § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. suma výsluhového dôchodku policajta, na ktorý vznikne nárok v období po účinnosti tohto zákona do 31. decembra 2010, nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku, na ktorý by vznikol nárok v tomto období podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona v sume určenej podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona.

Podľa potvrdenia GR ZVJS z 15.05.2013 na účely výsluhového zabezpečenia boli navrhovateľovi ako doba trvania služobného pomeru zhodnotené len doby od 31.07.1967 do 30.07.1969 a od 01.09.1970 do 31.12.2003.

Aj z rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku vyplýva, že na účely nároku na tento dôchodok (§ 38 ods. 1) a výpočtu sumy výsluhového dôchodku podľa § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. bolo navrhovateľovi zhodnotených len 35 skončených rokov služby. Keďže výška výsluhového dôchodku, vypočítaná podľa § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. však bola nižšia ako úhrn sumy starobného dôchodku (vypočítaného podľa zákona č. 100/1988 Zb.) a sumy prídavku k starobnému dôchodku (vypočítaného podľa zákona č. 73/1998 Z.z.), v súlade s § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. mu výsluhový dôchodok bol priznaný v sume uvedeného úhrnu starobného dôchodku a prídavku k dôchodku.

Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. vyplýva, že nemožno stotožňovať

potrebnú dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľovi rozhodnutím GR ZVJS nebol priznaný starobný dôchodok. Bol mu priznaný výsluhový dôchodok a iba výška výsluhového dôchodku bola odvodená od výšky starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku podľa skorších predpisov.

Z evidenčných listov o dobách zamestnania (poistenia) vyplýva, že okrem doby civilného zamestnania navrhovateľ získal aj dobu štúdia pred 18. rokom veku, ktorá sa pre výšku starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. nehodnotila; táto doba je však hodnotiteľná ako doba poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Súčasne z nich vyplýva, že navrhovateľ bol dôchodkovo poistený aj v dobe od 01.07.2005 do 30.04.2013.

Otázku povahy výsluhového dôchodku ako dávky v starobe najvyšší súd riešil napríklad v rozsudku sp.zn. 4So/189/2008 z 29. mája 2008. V predmetnom rozsudku najvyšší súd uviedol: „Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2002 Z.z.“ o zvýšení dôchodkov v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorým bolo okrem iného novelizované aj ustanovenie § 21 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., „vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zák. č. 328/2002 Z.z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Odvolací súd poukazuje aj na to, že v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“) ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie ustanoveného veku), môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného, ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia), je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (príspevku za službu považovaného za výsluhový dôchodok).

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 veta v spojení s § 219 O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok znova, vysporiadať sa aj s námietkou brigádnickej činnosti a pracovnej činnosti navrhovateľa v rokoch 2003 až 2013 a štúdia pred 18. rokom veku, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo úspešný navrhovateľ náhradu trov konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.